

Café la femme - Η πιο δυνατή

Του Αύγουστου Στρίντμπεργκ από το Θέατρο Λέξη

Μετάφραση: Ζαννής Ψάλτης
Σκηνοθεσία: Δέσποινα Στ. Γκάτζιου
Μουσική: Αλκίνοος Ιωαννίδης
Κίνηση: Μάχη Δημητριάδου Lindahl
Σκηνογραφική επιμέλεια: Μαρία Παπαχαλαράμπους, Αχιλλέας Κεντώνης
Ενδυματολογική επιμέλεια: Στάλω Μαρκίδου
Μουσική διδασκαλία/Πιάνο: Ελένη Κάνθου
Στίχοι τραγουδιών/κείμενα: Δέσποινα Γκάτζιου
Σχεδιασμός φωτισμών: Σάββας Θρασυβούλου
Μακιγιάζ: Αντώνης Σπιταλιώτης
Παίζουν: Άλκηστης Παυλίδου, Ελένη Κάνθου, Χριστίνα Παυλίδου, Μάριος Ιωάννου, Μαρία Κωνσταντίνου, Νιόβη Χαραλάμπους, Κατερίνα Λούρα, Δέσποινα υν Στ. Γκάτζιου

ΜΑ ΤΟΣΗ πια σβελάτα στις κριτικές ανταποκρίσεις- η παράσταση του Θεάτρου λέξη χρονολογείται με το 2006, και το ση-

μείωμα αυτό με το 2007! Δεν ήθελα όμως να μην ειπωθούν μερικά πράγματα σχετικά με την παραγωγή του θεατρικού μονολόγου του Αυγούστου Στρίντμπεργκ «Café la femme. Η πιο δυνατή» από το Θέατρο Λέξη. Πρώτα για το ίδιο το σχήμα. Είναι «άυλο», που σημαίνει πως δε συγκρατεί μόνιμα τις υποκριτικές του συστατικές δυνάμεις. «Υλοποιείται» μόνο όταν έχει να παραγάγει έργο. Το ρόλο του καταλύτη φαίνεται να παίζει η Δέσποινα Γκάτζιου. Η προηγούμενη παραγωγή «Μνήμη Αντιγόνης μνήμα» αποτελούσε δική της διασκευή των χορικών του Σοφοκλή με σκηνοθετίδα την ίδια. Τώρα δικά της είναι τα εμβόλιμα κείμενα, οι στίχοι των τραγουδιών, η σκηνοθεσία και ο ίδιος ο μονόλογος. Η Δέσποινα Γκάτζιου είναι η Κυρία Χ που συναντάται στο Cafe με τη δεσποινίδα Υ (Χριστίνα Παυλίδου), καταλαμβάνει υποκριτικά το πρώτο μέρος της παράστασης και μετά υποχωρεί χωρίς να αποχωρήσει από το χώρο (δεν υπάρχει σκηνή, το έργο παίζεται στο Άρτος) σαν να κινεί τα νήματα, ως σκη-

νοθέτις πια, στο δεύτερο μέρος. Αν στην πρώτη παραγωγή του Θεάτρου Λέξη το προτεινόμενο σύνολο των μέσων εκσυγχρονισμού ή ίσως δια-χρονισμού (στις προθέσεις της σκηνοθετίδας) του σοφόκλειου κειμένου, περιλαμβανομένων και των κειμενικών προσθηκών, φάνηκε ανεπαρκές, στην «Πιο δυνατή» το «επιπρόσθετο» δε δίνει την εντύπωση του ξένου στοιχείου που να συγκρούεται με τον αρχικό (πρωτότυπο) κειμενικό πυρήνα στην παράσταση, όμως αυτονομείται, ανθεί θεατρικά και επισκιάζει τον καθ' αυτό μονόλογο.

Πιστεύω όμως ότι η Δέσποινα Γκάτζιου ως σκηνοθέτις έκανε λάθος διανομή. Ως ηθοποιός η ίδια ευθύνεται για το γεγονός ότι το μονολογικό κομμάτι της παράστασης είναι λιγότερο ενδιαφέρον και το επίπεδο της θεατρικότητας είναι αισθητά χαμηλότερο από το «επιπρόσθετο» και ξαφνικό θεατρικό άνθισμα που ακολουθεί. Χρειάζονταν άλλα μέσα, άλλες εντάσεις, άλλη μανιέρα, για να «παιχείν» το κείμενο του Στρίντμπεργκ, ειδικά σε μια παράσταση που αργότερα επιτρέπει στον εαυτό της μεγάλη ελευθερία και ποικιλία στην επιλογή και χρήση θεατρικών μέσων. Ίσως πάλι επρόκειτο για υποκριτική αυτοσυγκράτηση της Γκάτζιου που στόχο είχε να υπογραμμιστεί το εύρημα που ακολουθεί, το «σπάσιμο» του λόγου και της μορφής σε εφτά παρουσίες, σε εφτά διαφορετικές φι-

γούρες. Αν είναι έτσι, τότε μιλάμε για αχρείαστη αυτοθυσία, η αποδυνάμωση του μονολογικού μέρους φτωχαίνει την παράσταση, εξάλλου το «επιπρόσθετο», όπως το βαφτίσαμε, κομμάτι δε χρειάζεται ενδυνάμωση, είναι δυνατό, εντυπωσιακό και ποικίλο.

Η ποικιλία και η διαφορετικότητα των μορφών είναι το ζητούμενο που έθεσε η σκηνοθέτις στο θιάσό της. Οι μορφές διαφέρουν μεταξύ τους στο ντύσιμο, η κάθε μία είναι από άλλη εποχή και από διαφορετικό στιλιστικό στρώμα (ενδυματολογική επιμέλεια Σταλώς Μαρκίδου), στην κίνηση (μπορεί να κυριαρχεί το ταγκό, αλλά στην κινησιολογία της Μάχης Δημητριάδου Lindahl η κάθε μία έχει τη γραμμή της), στο τραγούδι (η μουσική διδασκαλία Ελένη Κάνθου, η οποία γενναιόδωρα και γενναία συμμετέχει και υποκριτικά στα δρώμενα), αλλά και στο φύλο - τη μια από τις υποστάσεις της «εφτάψυχης γυναίκας» την ενσαρκώνει ο Μάριος Ιωάννου (πολλοί θα θυμούνται την εξαιρετική του δουλειά στον κινηματογραφικό «Καλαμπούρ»). Η σκηνοθετική σκέψη διακρίνεται καθαρά, το κείμενο του Στρίντμπεργκ χρησιμοποιείται ως αφορμή για μια διεισδυτική τομή (λέει η σκηνοθέτις, θεατρική παρουσίαση, λέω εγώ, καθόλου μειωτικά) του κόσμου της γυναίκας. «Κάθε γυναίκα», λέει το τραγούδι σε στίχους Δέσποινας Γκάτζιου, «είναι ζεστή

και προδομένη... κάθε γυναίκα είναι ξένη». Δε διακρίνομαι για το φυλετικό πατριωτισμό, γι' αυτό ίσως και δε γοπετεύομαι από το ιδεολογικό περιεχόμενο της παράστασης, γοπετεύηκα όμως από το θεατρικότατο μείγμα μουσικής (Αλκίνοος Ιωαννίδης), κίνησης, ατομικής υποκριτικής μανιέρας του καθενός από τα μέλη του συνόλου. Γοπετεύηκα από τις ποικίλες προσωπικές ιστορίες που μας διηγήθηκε ο καθενας με καθαρά υποκριτικά μέσα, από τις τόσο σπάνια συνυπάρχουσες διαστάσεις - την ομαδική και την ατομική - στη δουλειά των ηθοποιών.

Η Μάρα Κωνσταντίνου, που για άλλη μια φορά δηλώνει τις μεγάλες της δυνατότητες, δημιουργεί μέσα στο ομαδικό στροβίλισμα μια προσωπικότητα ευδιάκριτα διαφορετική και αξιόλογη. Η Άλκηστης Παυλίδου, η Χριστίνα Παυλίδου και η Νιόβη Χαραλάμπους καταφέρνουν οι μορφές να είναι και χωριστές μονάδες, και πτυχές μιας γενικής έννοιας «γυναίκα», όπως το θέλει η σκηνοθέτις. Η Κατερίνα Λούρα προσθέτει εκκεντρικότητα και σουρεαλισμό σ' αυτό το θεατρικό καζάνι που βράζει. Και ο Μάριος Ιωάννου παντρεύοντας το γκροτέσκο με τη δραματικότητα δίνει άλλες προοπτικές στο θέαμα, άλλες νύξεις για παράλληλες θεατρικές διαστάσεις, σαν υποσχέσεις παρατάσεων που θα δούμε...

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ